

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

IARĂȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL RELIGIOS

— HOTĂRÎRILE SF. SINOD —

Astăzi când Ministrul Educației naționale a procedat la o reformă radicală a învățământului de toate gradele, căutând o așezare mai rațională a lui, eră necesar să se gândească și Biserica la o schimbare paralelă în ceea ce privește latura religioasă.

Astfel ne reamintim că în sesiunea sa din Maiu a. c. Sf. Sinod a izbutit, după mai bine de 15 ani de discuții și controverse, să rezolve una din problemele de temelie ale ortodoxiei noastre: organizarea învățământului teologic sub conducerea exclusivă a Bisericii. Mai mult decât atât: ea a obținut din partea Statului recunoașterea legitimității școlii confessionale, și deci transformarea a câte unui liceu sau școli normale de Stat din fiecare centru eparhial în instituții bisericesti. Eră una din biruințele cele mai mari ale anilor din urmă și dacă ea s'a produs un merit deosebit de mare revine P. S. nostru episcop Nicolae, care în Sf. Sinod a fost redactorul proiectului, iar ca ministru al educației naționale a avut grija să fie tradus cât mai repede în decret-lege.

În sesiunea de azi Sf. Sinod a făcut un pas înainte votând regulamentul de aplicare a legii, astfel încât Academiiile Teologice și liceele confessionale vor începe o epocă nouă în viața noastră bisericască chiar din cursul acestui an școlar. Faptul își are importanța lui excepțională și nu ne îndoiim că deschiderea nouilor „licee seminariale“ se va face în cadre solemne, vrednice de semnificația ce o reprezintă în evoluția sufletului românesc sub domnia M. S. Regelui Carol II-lea.

Dar suprema autoritate duhovnicească a Bisericii naționale s'a ocupat din nou și de învățământul religios din școlile primare și secundare ale Statului. E o chestiune permanentă aceasta în preocupările Ierarhilor noștri, fiind că toți își dau seama

de influența covârșitoare a religiei în formarea caracterului tinerimii studioase. De aceea, când guvernul țării a pășit la schimbarea organizației de azi a școlii de toate gradele, Sf. Sinod n'a întârziat să procedeze la revizuirea programei analitice a învățământului religios din școala primară și secundară. Cel mai prețios auxiliar al acestui învățământ fiind manualul, Sf. Sinod a hotărât să se facă un concurs pentru scrierea celor mai bune cărți de religie. De sigur că centrul educației religioase a tineretului îl constituie personalitatea profesorului de religie. Credința lui, atitudinea lui, fapta lui va trage greu în cumpănă, am putea zice de cele mai multe ori hotărând pecetea morală a elevului pe toată viața. Cea mai perfectă programă analitică nu poate face mare lucru chiar susținută de manuale impecabile, dacă lipsește creștinismul convins și pilduitor al profesorului de religie. El trebuie să fie neapărat preot, căci numai cine a primit prin sfințire harurile cerești, are autoritatea și puterea de a le transmite și ucenicilor săi. În școala de sat ca și în liceul din oraș preotul va trebui să fie cel mai mare dintre profesori, tocmai pentru că el are cea mai sfântă misiune: aceea de a face din copii fii adevărați ai lui Dumnezeu, deci ființe omenești cât mai desăvârșite sufletește.

S'o recunoaștem, că este o operă din cele mai grele. Dar tocmai de aceea se cuvine, ca cei chemați s'o îndeplinească să fie cât mai bine înarmați, și cât mai bine selecționați. Iată de ce vedem, că Sf. Sinod a cerut Ministerului ca în școlile normale superioare ce s'au creat acuma la Cluj, București și Iași pentru formarea profesorilor secundari să fie primiți și acei studenți în teologie cari vor să devină profesori de religie.

Cererea e justă și n'are nevoie de motivări speciale. De aceea nici nu ne îndoiim de acceptarea ei. Important este cine intră în aceste școli și cum este pregătit? Legea nouă prevede concurs printre studenții anului IV dela orice facultate, deci implicit și dela Academiiile teologice, recunoscute ca atari prin legea din Mai a. c. care le îndreptățește să acorde titlurile de licență și magistru.

Concursul singur nu poate fi decisiv în ceea ce privește pe viitorii profesori de religie. Aici e necesar să se ia și aprobarea Ierarhului local, întemeiată pe avizul consiliului profesoral dela Facultatea ori Academia unde este înscris. Căci nu-i vorba numai de talent, ci mai ales de caracterul religios-moral, care el trebuie să prepondereze când e vorba de profesorul de religie.

Ni se pare, că o selecțiune în acest sens, ca și o atențiune specială a pregătirii catichetice în Academiiile teologice, ne-ar putea da garanția, că învățământul religios de mâine va fi ceea ce de atâtă vreme așteptăm: fermentul binefăcător al noii școale românești, zidită pe fondul nezdruncinat al vieții creștine și ortodoxe. Atunci și România se va schimba cu adevărat în toate manifestările ei.

Parastas pentru Regina Maria.
Societatea Principele Mircea a luat inițiativa săvârșirii unui parastas în toate bisericile din țară în ziua de 29 Oct. c., care era ziua de naștere a neuitatei Regine Maria. În catedrala noastră parastasul a fost slujit de 6 preoți în frunte cu p. consilier eparhial Dr. Seb. Stanca. Răspunsurile le-a dat corul Academiei teologice. A vorbit impresionant p. consilier Ion Goron. Au fost prezente autoritățile civile și militare în cap cu d-l gen. Al. Hanzu, rezident regal, elevii școlilor, un stol de străjeri și public numărös.

EVANGHELIA

Luca 8, 41-56.

Ca 'n zilele, când a viețuit trupește între oameni, și azi e foarte mare numărul acelor, cari sunt mânăși la Hristos de cumplitele chinuri ale trupului și sufletului lor. Pentru aceștia minunile săvârșite de Mântuitorul nu sunt o peatră de poticneală, ci razim puternic al nădejzii lor îndreptate către Dumnezeu.

Dar trebuie să recunoaștem, că pentru mulți oameni cinstiți minunile lui Hristos constituie un obstacol în calea credinței. Din pricina lor sunt dispuși să degradeze Evanghelia în rândul miturilor, a povestirilor fantastice. Această opoziție e rezultatul mentalității moderne, formată sub imperiul științelor exacte. Ele ne vorbesc de legi fixe, prin cari se cârmuește Universul și după mărturia lor nu există vre-o putere, care le-ar putea încălca.

Ci mărturia lor e mărturia orbului, care neagă lumina. Sunt atâtă probleme în fața cărora știința nu poate rosti decât un sceptic „ignoramus et ignorabimus.“ Lumea de care luăm cunoștință prin rațiunea științifică e aspră și neîndurată; ne stăpânește, ne apasă, ne omoară. Dacă n'am avea și altă posibilitate de a cunoaște lumea, decât știința, demult s'ar fi prefăcut într'un imens cimitir.

Totuși lumea nu e un cimitir, ci mai degrabă o Catedrală, ridicată de hărnicia și iscusința oamenilor pentru cultul binelui, frumosului și al adevărului. În lume omul a realizat multe lucruri vrednice de admirat. Dar în toate aceste înfăptuiri rațiunea a îndeplinit numai rolul de salahor; plănuitorul și îndrumătorul a fost credința.

Omul își dobândește forța creatoare din convingerea, că nu-și dă-torează existența în lume unei oarbe întâmplări, ci are de îndeplinit un rol în vederea desăvârșirii vieții. Și nu poate cuteza să înfrunte lumea, înainte de a ști — prin credință — că mai presus de legile naturii sunt legile ordinii morale.

Iar în ordinea morală a Universului boala, foamea, mizeria sunt încălcări ale legilor, după cari trebuie să se cârmuiască. Alungarea lor înseamnă restabilirea ordinii divine.

Noul episcop al Maramurășului:

P. S. arhiepiscop Vasile Stan.

Alegerea săvârșită de marele colegiu electoral în ziua de 1 Noemvrie c. pentru scaunul de episcop din Maramureș în persoana P. S. Arhiepiscop Vasile Stan a fost primită de toate cercurile bisericești cu vie satisfacție.

Noul ales este fiu de moș, născut la 30 Ianuarie 1875 în comuna Sohodol. După școala primară din sat, a urmat liceul în Brad, Beiuș și Brașov, teologia în Sibiu, iar Universitatea la Budapesta, unde a luat doctoratul în litere și filosofie cu teza originală: *Elemente ungurești în limba Moților*. Timp de un an a fost profesor la școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu, iar dela 1902 și până în 1926 a funcționat ca profesor la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu.

În această lungă carieră profesorală s'a afirmat ca unul din cei mai zeloși îndrumători ai seriilor de preoți și învățători, cultivându-le dragostea pentru limba și literatura românească, pentru lupta de apărare a comorilor populare și a drepturilor naționale. Una din virtuțile personale cari au acționat binefăcător asupra elevilor a fost caracterul ferm și sobru, ținuta morală curată și consecventă, așa cum se cuvine să fie un adevărat educator în împrejurări excepționale ca cele din vremea robiei maghiare. Fire blândă și evlavioasă, ea s'a reliefat și mai mult, când profesorul Vasile Stan a îmbrăcat haina preoției, știind s'o poarte cu vrednicie și demnitate, servind un exemplu impresionant elevilor săi.

Inzestrat cu talent literar remarcabil, pâr. Stan are și o bogată activitate în urma sa, risipită în lucrări și articole, cari se citesc cu plăcere pentru stilul lor ales și înflorit. A condus multă vreme revista „Vatra Școlară” organul de orientare al învățătorimii ardelene, și a colaborat statornic la celelalte periodice și ziare românești. Dintre lucrările tipărite amintim: *Predica în biserică, importanța și necesitatea ei; Limba maghiară pentru școlile primare; Îndrumări metodice la predarea limbii maghiare; Gramatica limbii maghiare, toate scrise cu scopul de a înlătura din școlile noastre manualele tendențioase ale autorilor unguri; Centenarul lui Șaguna și opinia publică românească, etc.*

În toamna anului 1918 a luat o parte activă cu ceilalți fruntași sibieni la pregătirea Unirii dela Alba-Iulia.

O muncă atât de onestă și

rodnică, un caracter atât de cinstit și un luptător național atât de fidel neamului și bisericii, — nu puteau fi trecute cu vederea în ceasul răsplătirilor. De aceea I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, care i-a fost coleg de catedră, a ținut să propună Sf. Sinod în 1926 alegerea pâr. prof. Vasile Stan — rămas văduv de câțiva ani — ca Arhiepiscop-vicar al Mitropoliei din Sibiu. În această nouă demnitate, P. S. Arhiepiscop Vasile a dovedit același devotament sincer, aceeași aleasă cuviință preoțească și același dor de muncă pentru Biserică și Neam, cari i-au reliefat totdeauna personalitatea atrăgătoare. Recitiți predicile și cuvântările ce le-a rostit în diferite împrejurări festive, ca delegat al I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, și veți simți o reală plăcere religioasă și literară. Iar în administrația bisericească a pus tact, bun simț și un rar spirit de dreptate, ce inspiră încredere tuturor credincioșilor, clerici și mireni. Membru permanent al congreselor bisericești și adunărilor eparhiale, P. S. Vasile a adus neconținut competența sa sigură în problemele noastre școlare și culturale.

Astfel alegerea sa ca Episcop al Maramurășului vine ca o consacrare meritată dar și ca o garanție deplină, că s'a găsit cârmuitorul cel bun pentru românii din nordul Ardealului.

Bucurându-ne din tot sufletul de această alegere norocoasă, urăm viață lungă Prea Sfințitului Vasile, spre a putea reinvia gloria ortodoxiei în țara lui Dragoș Vodă Descălecătorul.

I. Mateiu.

Alegerea episcopului de Maramurăș. Marele colegiu electoral s'a întrunit în ziua de 1 Noemvrie, ora 11 a. m. în sala de ședință a Adunării Deputaților. După deschiderea ședinței, P. S. episcop Nicolae Colan, ministrul cultelor și artelor a citit mesagiul regal pentru convocarea colegiului electoral. I. P. S. Patriarh Miron rostește o cuvântare brodată pe reminiscențe istorice și personale impresionante, arătând importanța actului ce se săvârșește astăzi. Îndeplinindu-se formalitățile, se trece la operația votării, prezidată de I. P. S. mitropolit Visarion Puiu. Despuieră scrutinului a dat rezultatul următor: Arhiepiscop Vasile Stan 58 voturi, arhim. Iuliu Scriban 41, arhim. Eugen Laiu 35, arhim. Atanasie Dincă 6, arhim. dr. Nicolae Luchian 3, ieromonahul Udișteanu 1, Pr. Petre Pieptu 1 vot și albe 3. Neîntrunind niciun candidat numărul reglementar de voturi, s'a declarat balotaj. Rezultatul:

Arhiepiscop Vasile Stan 69 voturi, arhim. Scriban 53, arhim. Eugen Laiu 10, Pr. N. Luahian 2, arhim. Atanasie Dincă 1 și albe 4. I. P. S. Mitropolit Visarion a proclamat ales pe P. S. arhiepiscop Vasile Stan.

Cuvântul noului ales.

Noul episcop luând cuvântul a mulțumit, în primul rând, lui Dumnezeu, pentru ajutorul ce i l-a dat de a fi ales. Apoi a mulțumit M. S. Regelui. A făgăduit că va munci

astfel ca cei cari l-au votat să nu regretă. În ce privește programul de lucru, nu e nevoie să și-l expună, pentru că această osârdie e arătată în Sf. Scriptură. Nu va fi numai un povățuitor către Hristos ci acolo la graniță, va fi și un apărător neînfricat al românismului.

P. S. episcop Nicolae Colan, ministrul cultelor a citit mesagiul regal de închidere a colegiului electoral. La ora 1 jum. ședința a fost ridicată.

Sfințirea bisericii din Tămașa.

Sbuciumul actual par'că a infiltrat în sufletul poporului un atașament către tot ce este sfânt și creștin. Sfânta unire în locașuri dumnezeiești, fumul de tămâie și sgomotul mistic al cădelnițelor îi va reda omenia necesară trăirii în creștinism.

Mai mult ca totdeauna, preoții au intrat în vechile obiceiuri voievodale de a-și eterniza biruința printr'un locaș de închinăciune. Aceasta e cea mai scumpă pildă de atașament la turma cuvântătoare și cea mai puternică dovadă de iubire și vrednicie.

Părintele A. Măgureanu din Tămașa a arătat cu prisosință dragostea ce o poartă bisericii strămoșești. Și în ziua de 26 Oct. a. c. (Sf. Dumitru) a avut mulțumirea de a vedea sfințirea noului locaș de închinare de către P. S. Sa Episcopul N. Colan, însoțit de P. C. consilieri Dr. S. Stanca și Ion Goron.

În dimineața zilei de 26 Oct. a. c. comuna Tămașa a îmbrăcat haină de sărbătoare. Soarele anemic de toamnă i-a înfiripat o haină senină și solemnă pentru cea mai mare sărbătoare a ei: sfințirea noii biserici. Locuitorii mișunau grijulii și par'că nu credeau că vor avea marea bucurie de a li-se sfinți truda lor de câțiva ani.

La ora 9^{1/2} mașina P. S. Sale Episcop Nicolae Colan s'a oprit la prima poartă de triumf dela intrarea în comună. În numele autorităților administrative, d-l Prefect al județului, col. Manole Enescu îl întâmpină pe P. S. Sa cu o entusiastă cuvântare, la care P. S. Sa răspunde prin cuvinte bine simțite. La a doua poartă de triumf așteaptă autoritățile locale și un cuib de străjeri cu flori în mâni și bucurie în suflet. Urează bun sosir P. S. Sale comandantului acestor străjeri și P. C. protopop al tractului, Joil Ghiurișan. La a treia poartă de triumf, cea dela intrarea în curtea bisericii, așteaptă preoțimea din tract, îmbrăcată în odăjdii. Pâr. A. Măgureanu salută pe P. S. Sa cu vorbe calde, isvorâte din sufletul său sincer și a poporului ce-l conduce.

Služba sfințirii începe în bucuria mulțimii ce s'a adunat din toate satele vecine. Răspunsurile au fost date de către corul Acad. teol. ort. rom. din Cluj, condus de d-l Prof. Dr. V. Petrașcu.

În decursul Sf. Liturgii a fost sfințit preot diaconul Enache Mirea și întru diacon clericul Savu Savu.

La sfârșitul Liturgiei în curtea în-căpătoare a bisericii P. S. Sa a ros-

tit o predică sărbătorească. Și-a exprimat bucuria de a sfinți biserică pe valea așa de frumoasă a Almașului. A accentuat hărnicia preotului și a credincioșilor și în special năzuința ce se observă mai ales aci „și care e o năzuință îmbucurătoare” de a se ridica locașuri de închinăciune cât mai multe, pentru a preamări pe Tatăl ceresc.

A urmat masa comună, în jurul căreia s'a adunat o strălucită cunună de oaspeți. P. S. Sa a toastat pentru M. Sa Regele Carol II.; d-l Prefect pentru P. S. Sa; prof. I. Ghiurișan pentru armată, prot. A. Munteanu pentru țărâtime, prot. unit St. Răcășan tâlcuește urările bisericii surori; P. C. consilier Dr. S. Stanca elogiază meritele familiei Roșca; d-l secretar general Dr. P. Roșca pe acele ale enoriașilor din Tămașa; adv. Dr. N. Cristea pe ale reuniunii femeilor în frunte cu vrednica preoteasă.

Pâr. A. Măgureanu mulțumește tuturor celor ce au ostenit și jertfit pentru noul lăcaș divin.

Seara corul studenților în teologie a dat un concert urmat de dans.

Rep.

Noul vicar al Patriarhiei.

Sf. Sinod a ales vicar al Sf. Patriarhii (în locul P. S. arhiepiscop Irineu Târgovișteanu, trecut ca locotenent la Râmnic) pe I. P. C. arhimandrit Emilian Antal, Noul vicar al Sf. Patriarhii e fiu al Ardealului. S'a născut în Toplița. A urmat cursul secundar la liceul grăniceresc „Gheorghe Coșbuc” din Năsăud, teologia la Sibiu, iar facultatea de litere la Budapesta. S'a ocupat în mod deosebit de scrisul bisericesc. După întemeierea Episcopiei Vadului, Făleacului și Clujului, a muncit pentru învierea ortodoxiei în acest colț de țară.

Ca revizor eparhial a cutreerat satele Eparhiei, îndemnând pe slujitorii altarelor și pe credincioși la viață creștinească. A condus câțiva timp ca redactor și gazeta noastră, scriind aproape în fiecare număr articole dintre cele mai interesante, în legătură cu problemele bisericești. Pe tinerii teologi de talent îi invita să scrie în coloanele revistei, rezervându-le o pagină specială.

În 1930 publică o broșură „Episcopul Clujului”, în care evidențiază marile realizări ale episcopului Nicolae Ivan.

În toamna anului 1933 pleacă la

București ca preot al Bisericii Boteanu, ajungând mai târziu și inspector general în Ministerul cultelor.

În cursul acestui an se călugărește la Mănăstirea Dragomirna din Bucovina și prin destoinicie și hărnicie, ajunge în curând arhimandrit.

Ziarul „România” din capitală

editând o pagină bisericească, I. P. C. arhimandrit Antal scrie aici săptămânal frumoase povești duhovnicești.

Dorim activitate rodnică celui mai tânăr arhieru-vicar al Sfintei Patriarhii.

Diacon Iosif E. Naghiu.

Asociația Clerului ortodox român „Andrei Șaguna”

Nr. 19—1938.

CONVOCARE

Potrivit art. 10 din statutele Asociației „Andrei Șaguna” a clerului mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș — având arhierasca binecuvântare — convocăm al XVII-lea congres anual al acestei Asociații, la **Timișoara**, pe ziua de **Joi, 10 Noemvrie 1938**, cu următorul program:

Membrii comitetului central se vor întruni în ședință, în 9 Noemvrie, ora 4 d. m., în sala culturală dela biserica din Iosefin, pentru:

a) Examinarea rapoartelor generale: administrativ și economic;

b) Examinarea altor probleme și a propunerilor întrate regulamentar.

Ora 6 d. m. Tot acolo, consfătuirea intimă a Preoțimii și propunerea comisiilor pentru examinarea rapoartelor comitetului central.

Ora 8:30 seara: Serviciul Privegherii, săvârșit de preoții locali, în biserica „Iosefin”.

In 10 Noemvrie:

Ora 8:30 dim. Sf. Liturghie și chemarea Duhului Sfânt, în biserica ortodoxă din „Iosefin”, cu predică.

Ora 11: Deschiderea congresului, prin președintele Asociației, Icon. Stavr. Dr. Gh. Ciuhandu, în sala festivă a liceului de comerț și salutul reprezentanților autorităților.

Ora 13: Masă comună (fără toaste) în restaurantul „Elite” (lângă biserica „Iosefin”).

Ora 15: 1. Păr. Florea Codreanu, președintele secției Arad: *Cultivarea conștiinței preoțești pentru zilele noastre* — cu propuneri și discuții.

2. Păr. prof. Ioan Imbroane: *Rosturile preotului în Străjerie*, cu propuneri și discuții.

3. Darea de seamă a Comitetului central despre Activitatea Asociației în cursul anului trecut.

4. Darea de seamă a casieriei centrale.

5. Darea de seamă a Comitetului central despre demersurile reale în chestiunile:

a) Salarizarea preoțimii și drepturile la pensie;

b) Situația protopopilor: Diurnele protopopești și computarea lor la leafa îndreptățitoare și la pensie;

c) Situația salarizării centrelor noastre eparhiale: consilierii-referenți, secretari și revizori eparhiali și a altor funcționari bisericești.

6. Propuneri, anunțate reglementar, cu trei zile înainte de congres, comitetului central.

7. Fixarea locului de întrunire a proximalui congres.

8. Inchiderea congresului.

Sibiu, 20 Octomvrie 1938.

Icon. Stavr. Dr. Gh. Ciuhandu
președintele Asociației

Preot I. Bânda
secretar general

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința de toamnă a preoților din tractul Huedin.

Preoțimea tractului Huedin a ținut în 14 Oct. a. c. conferința pastorală, în parohia centrală, cu următoarea ordine de zi:

1. Orele 8 a. m.: Mărturisirea credincioșilor.

2. Serviciul divin, cuminecarea credincioșilor, predica zilei de Pr. Vasile Matei-Buteni, parastas pentru arhieriei decedați din cuprinsul mi-

tropoliei Ardealului, pentru Regina Maria și pentru preoții decedați din tractul nostru; sfințirea apei și Sf. Taină a Maslului săvârșite pentru credincioșii bolnavi, veniți aici din împrejurimi.

3. Terminându-se serviciile religioase, preoții au ascultat o lecție practică ținută la școala de arte și meserii de Pr. S. Crainic din Căpușul mic, intitulată „Pilda Sămănătorului”.

Cu această ocaziune preoțimea a vizitat atelierile și instalațiile acestei școale. Merită să fie amintit și faptul, că aici se lucrează și obiecte sacre ca icoane, iconostase, cruci, etc. pentru biserici.

4. Orele 2 p. m. se deschide ședința intimă, sub președinția păr. prot. A. Muntean în cancelaria of. protopopesc.

5. Discuții despre serviciul divin, predică și lecția practică.

6. Pr. D. Comșa-Domoș, a citit conferința sa: „Cum trebuie propusă religionea în școlile primare ca să-și ajungă scopul dorit”, și Pr. Ioan Bunea-Bălcești își citește tema sa: „Despre venerațiunea Sfinților”.

7. Prezentarea temeiilor generale date preoților spre lucrare de ven. Consiliu eparhial din Cluj cu subiectul: „Rolul preotului în parohie conform cu Constituția cea nouă”.

După citirea acestei teme, se scot următoarele concluzii:

I. Preotului îi este interzis a face politică (art. 8, Noua constituție).

II. Obligativitatea căsătoriei religioase (art. 20).

8. Discuții asupra situației preotului ca membru în Judecătoria comunală. Preoțimea prevede pericolul și răul ce se va resfrânge asupra slujitorilor sf. altare, fiind membrii în această instanță judecătorească. Preotul judecând și condamnând pe credincioșii săi, își va atrage ura acestora, ivindu-se neînțelegeri și conflicte între el și dânsii.

9. Cu ocaziunea acestei conferințe se alege ca președinte al cercului religios Călata Pr. Gheorghe Miulescu din Finciu în locul celui decedat Teodor Toader din Călata.

Ședința se închide la orele 6 p. m.

Pr. Teodor Țiboca-Călățele.

INFORMAȚIUNI

Lucrările Sf. Sinod. Una din cele mai bogate sesiuni ale Sf. Sinod este fără îndoială cea din săptămâna aceasta. S'au desbătut o serie de probleme importante, dându-li-se soluții înțelepte. Pe lângă cele privitoare la învățământul religios de care ne ocupăm în articolul de fond, s'a hotărât: să se ceară Ministerului aprobarea ocupării parohiilor devenite vacante în cursul anului prin moartea titularilor; că numai preoții de enorie, profesori de religie și din administrația bisericească să fie scutiți de serviciu militar, iar cei cari au părăsit altarul să fie considerați în rândurile combatanților; consilierii referenți vor fi pensionați în conformitate cu legea de pensii a funcționarilor publici; consilierii referenți nu pot ocupa o a doua funcțiune publică sau particulară. P. S. Arhieru Irineu Mihălcescu a fost numit locotenent al eparhiei Râmnicului Noul Severin, I. P. C. Arhim. Emilian Antal a fost ales vicar al Sf. Patriarhii în locul P. S. Arhieru Irineu, I. P. C. Arhim. Eugen Laiu superiorul capelei române din Paris a fost ales în postul al doilea, nou creat, de vicar al Mitropoliei Bucovinei, iar P. S. Arhieru Galaction Gordun a fost transferat definitiv în calitate de vicar la episcopia Tomisului.

Inima Reginei. Sâmbătă 29 Oct. a avut loc solemnitatea depunerii inimii M. S. Reginei Maria în biserica Stella Maris din Balci — așa cum a dorit marea defunctă. Au fost de față M. S. Regele Carol II-lea, membrii familiei regale și curtea civilă și militară. Pioasa ceremonie a impresionat profund țara întreagă.

Demisia episcopului Românilor din America. Ziarele din capitală ne aduc știrea neplăcută, că din motive de boală P. S. episcop Policarp Morușca și-a dat demisia din demnitatea ce-a ocupat-o cu atâta vrednicie și rezultate bogate. Regre-

tăm nespuse de mult această demisie, venită tocmai într-o vreme când era mai mare trebuința de energie și priceperea deosebită a unui Ierarh ca P. S. Policarp. Noi îi dorim un urmaș de aceeaș calitate morală înaltă.

Un nou monument al credinței în „Secuime”. După frumoasele biserici zidite în orașele Miercurea-Ciuc și Odorhei, aflăm că s'a hotărât înălțarea uneia tot așa de impunătoare și la Sf. Gheorghe, a treia capitală de județ din ținuturile săcuizate. Comitetul de construcție, compus din toți fruntașii vieții publice, animat de eminentul protopop Aurel Nistor, își propune să strângă un fond de 6 milioane. Parohia a destinat un prim fond de 1,300.000 Lei. La cel dintâi apel al comitetului fruntașii localnici au semnat danii cari au atins cifra totală de aproape 160.000 Lei. Cu ajutorul lui Dumnezeu se vor putea aduna sumele necesare, de către cei cari s'au angajat la o faptă atât de mare.

Ecouri din presă. În ziarul România din 30 Oct. c. s'a tipărit un articol intitulat „o nouă instituție culturală a Clujului: Muzeul episcopiei ortodoxe”. Autorul, d. I. I. Aruncuteanu, vorbește despre obiectele numeroase ce se găsesc acolo și despre cei cari le-au strâns, amintind cu elogii donațiunile mecenatului Gh. Sion, al doilea ctitor al eparhiei noastre. Asemenea articole în presa cotidiană sunt binevenite, căci orientează opinia publică asupra activității Bisericii noastre.

Șeful bisericii ortodoxe din Rusia Subcarpatică. În ziua de 30 Oct. a. c. a avut loc în Belgrad sfințirea arhim. Vladimir Raici ca episcop de Munkacevo. P. S. Sa a fost totodată numit șef al bisericii ortodoxe din Rusia Subcarpatică.

Noul Ierarh al bisericii a primit cârja episcopală din mâinile arhieriscopului de Belgrad, care este și patriarh al bisericii sârbești, de care

depinde Biserica ortodoxă ruteană. Această biserică numără 1,200.000 de ortodocși.

Papa se apără. Intr'o cuvântare adresată membrilor congresului de arheologie creștină, ținut la Roma, Papa s'a ocupat de persecuțiile catolicilor din Austria și Germania, organizate de regimul hitlerist. Condamnându-le, Papa le compară cu cele de pe vremea lui Iulian Apostatul, când creștinii înșiși erau făcuți răspunzători de prigoanele ce le sufereau. De încheiere declară, că este o minciună afirmația în sensul căreia Vaticanul ar face altă politică decât aceea, cerută de gloria lui Dumnezeu și binele sufletelor. Presa germană a comentat defavorabil această cuvântare.

Se plâng minoritarii din Germania. Minoritatea daneză din Germania a adresat de curând cancelarului Hitler o plângere, cerându-i să pună capăt nedreptăților și abuzurilor la cari sunt expuși din partea autorităților locale din provincia Schleswig. Arată că ei sunt mai rău tratați decât cetățenii germani în ce privește serviciile sociale, neprimind ajutoarele ce se dau acelor. Deasemenea se fac presiuni nepermise asupra familiilor de a-și retrage copiii din școlile daneze și a-i înscrie în cele germane. Invocând cuvântările Cancelarului pentru drepturile minorităților, radiodifuzate în lumea întreagă, ei cer să li se aplice și lor principiile egalității etnice.

Vom vedea ce răsunet a avut evocarea aceasta muștrătoare.

Biserica ortodoxă din Rusia Subcarpatică refuză plebiscitul. Se anunță că Uniunea ortodocșilor din Rusia subcarpatică s'a întrunit la Uzhorod și a adoptat o rezoluție prin care se ridică împotriva plebiscitului în Rusia subcarpatică.

Plebiscitul este inutil, declară rezoluția, deoarece poporul rutean a manifestat în repetate rânduri voința sa de a-și lega soarta de aceea a republicii cehoslovace.

Propunerile de plebiscit nu sunt deci justificate și nu tind decât să creeze confuzie spre a abate poporul dela adevărata sa sarcină care constă în a organiza viața sa culturală și economică în cadrul statului cehoslovac.

Dela Muzeul eparhial. D-l G. Sion anunță că ar dori să cumpere pentru Muzeul eparhial (cu 2—3000 Lei exemplarul) următoarele cărți din sec. XVII: 1. Pravila lui Vasile Lupu; 2. Cazania lui Varlaam; 3. Biblia lui Șerban Cantacuzino din 1888; 4. Cărțile mitropolitului Dosofteiu. Răspunsurile se vor adresa Muzeului eparhial Cluj, Episcopia ortodoxă.

Călugări condamnați. În Austria catolicii opun rezistență obstinată autorităților național-socialiste, ori unde interesele lor se ciocnesc. De curând 16 călugări din Salzburg au fost duși la închisoare, pentru că s'au opus ordinului de a evacua o parte din încăperile mănăstirii în folosul

unor oficii de Stat. Se afirmă că mănăstirea fusese proprietatea Statului, dată în folosul călugărilor cu 150 ani în urmă. Așa se întâmplă și la noi cu ordurile călugărești maghiare, care se fac stăpâne pe imobile de ale Statului.

Elocință „aprinsă“. La o adunare religioasă dintr'un oraș englez, preotul M. Lloyd Jones simți deodată, în cursul predicii, că hainele i-au luat foc și ard încet. Ajutat de un frate în Hristos, el reuși să stingă focul, stângând cu mâinile partea aprinsă a hainelor. Cerând scuze credincioșilor pentru această întrerupere a predicii, el spuse: „fricțiunea din cursul cuvântării și poate căldura provocată de aceasta a făcut să se aprindă chibritele din buzunarul vestei mele“. Ascultătorii vor fi zămbit probabil la această explicație spirituală.

Curiozități „creștine“. Ziarele relatează, că într'o localitate din Franța (Coulomniers) s'a găsit o familie, care de multă vreme e trecută în registrele stării civile cu un „nume“ foarte straniu, exprimat în cifrele 1792. Iar membrii familiei își iau ca nume de botez nu al vr'unui sfânt, ci numele lunii în care s'au născut. De pildă: Noemvrie 1792.

AVIZ. Zilele acestea a eșit de sub tipar, prin îngrijirea părintelui consilier *Dr. Sebastian Stanca*, „**CLUJUL ROMÂNESC**“ Calendarul Eparhiei ortodoxe române a Clujului pe anul 1939. Cuprinde pe lângă partea oficială, cu Șematismul tuturor parohiilor, pagini bogate literare, sociale și distractive. Prețul unui Calendar cu Șematism Lei 30, fără Șematism Lei 10. — Se poate comanda dela Librăria Eparhială din Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 6.

BIBLIOGRAFIE

A apărut Nr. 9—10 pe Sept.-Oct. 1938 al revistei „**Viața Ilustrată**“, de sub direcția P. S. Episcop *Nicolae Colan*, cu următorul sumar:

Grigore Popa: Sensul unei vieți; L. G. Munteanu: A murit Mareșalul Averescu; Emil Zegreanu: Ca un drumeț tăcut și întârziat și Câmpia se scoală din somn (poezii); Al. Străoneanu-Balaș: Măna Ta, Cântec deplin și Itinerar (poezii); Grigorie T. Marcu: Mareșalul Averescu; Ion Goron: Națiunea; I. V. Spiridon: Aud cum mor cântări în mine și Cad frunzele toamnei... (poezii); Dr. Const. Stanca: Cum ar putea crește poporul român? Zoe Ripeanu: Unui portret (poezie); Al. St.-B.: Observatorul Astronomic din Cluj; Eugenia Mureșanu: Lelea Marie; L. Bologna: Crâmpoe din ogorul FOR-ului; Ilie Mănișiu: Seară (poezie); D. Călugăr: Excursie la Wartburg; Il. V. F., R., I. E. Naghiu și Coriolan Petranu: Cronică literară: Rostul parastaselor. Histoitia (Bunul moral al creștinilor). Din viața unui fiu de rege. Probleme și fapte ortodoxe. Comunism și creștinism. Despre poezia imnografică. Italien. Österreich. Il. V. F.: Conica internă: Mareșalul Al. Averescu. Episcopul anglican Harold. Izvoarele ortodoxiei. Avram Imbroane.

Vincentiu Babeș. Recentrul congres de neurologie. Eminescu la Sibiu. Congresul Astei. Biserica neamului. Iulia Hașdeu. Mobilizarea femeilor. Generalul Gh. Mărdărescu. Dela tipărirea bibliei. Biserica militară. Il. V. F. și L. G. M.: Cronică externă: Discursul cancelarului Hitler. Conferințele și conversațiile diplomatice. Conferința dela München. Cehoslovacia în fața primejdiei. Ed. Benes. Marele consiliu fascist. Cifre adânc grăitoare. Războiul chino-japonez. Viața veselă. Numeroase ilustrații.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 6960—1938.

Ordin circular

Se atrage din nou atențiunea candidaților de preoție, că nu pot încheia căsătoria fără prealabilă binecuvântare arhierescă și nu pot face logodnă bisericească decât deodată cu taina nunții. Preoții celebranți sunt responsabili de respectarea acestei dispozițiuni.

Cluj, la 2 Noemvrie 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 7608/1938.

Ordin Circular

către toate organele protopopești, parohiale și mănăstirești din Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului.

Prin legea de stat, publicată în Monitorul Oficial Nr. 162 din 17 Iulie 1934, s'a ordonat conscrierea averilor bisericești, a venitelor bisericilor și a salarelor și remunerațiilor date de bisericile de pe teritoriul României slujbașilor ei. Legea vi-s'a comunicat cu ordinul circular Nr. 5131-1934, și conscrierea s'a executat. Vă atragem acum atențiunea asupra articolului 2, alineatul 2 din această lege, pe care o aveți în arhivă, și care dispune: „Orice schimbare în inventar, în averea și veniturile cari fac obiectul prezentei legi, vor fi comunicate Ministerului cultelor și artelor în cursul lunii Decemvrie a fiecărui an“.

Pentru a putea satisface acestei dispozițiuni legale, prin prezenta ordonăm, ca, toate acele autorități și persoane bisericești în subordine, în inventarele și venitele cărora a intervenit vr'o schimbare în cursul anului 1938, să întocmească pentru această avere, respective venit, un nou inventar, respective o nouă declarație, și să o înainteze prin P. Cucernicii domni protopopi Sfintei Episcopii, până în ziua de **5 Decemvrie 1938**, cunoscând că cine n'o înaintează răspunde personal de întârziere, dacă este vr'o schimbare și n'a anunțat-o.

Formularele necesare se comandă direct dela Librăria Eparhială.

Formularele se vor completa în 4 exemplare, adică câte unul pentru Parohie, Protopopie, Episcopie și Minister și sunt a se iscăli de toate autoritățile indicate în lege și pe formular.

Noile declarații, acolo unde sunt schimbări, se vor face pe baza inventarului și rațiociniului ultim dela 31 Decemvrie 1937.

Independent de această lucrare

ni-se va înainta de către toate părțile constitutive ale Eparhiei noastre, parohii, protopopiate și mănăstiri, copia bugetului pe 1938.

Prezentul ordin privește și mănăstirile și personalul lor.

Cluj, la 1 Noemvrie 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 7454—1938.

Comunicat.

Compozitorul Emil Monția a tipărit cinci volume de colinde populare românești pentru voce și pian. Costul lor face 120 lei. Le recomandăm preoților noștri cunoscători de muzică. Se pot procura dela Librăria eparhială din Arad.

Cluj, la 27 Octomvrie 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 572/1938 prot. (46) 2—3

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de cl. II. *Fărău*, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „**Re-nașterea**“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială corespunzătoare, dependințe economice și 800 stj. grădină.
3. Sesiune parohială 16 jug. pă-mânt de cultură.
4. Stola îndatinată.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele necesare oficiului nostru protopopesec în termenul fixat și cu prealabila noastră încunoștiințare se vor putea prezenta în parohie pentru a se face cunoscuți credincioșilor.

Candidații vor prezenta și act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără care act nu vor fi admiși în candidare.

Luduș, 29 Septemvrie 1938.

In înțelegere cu consiliul parohial din Fărău.

R. Popa, protopop.

Nr. 594/1938 prot. (45) 3—3

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de cl. I. *Ațintis*, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „**Re-nașterea**“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială bună și deplin corespunzătoare și dependințe gospodărești.
3. Sesiune parohială 28 jug. pă-mânt, calitate foarte bună.
4. Stola îndatinată.

Parohia are biserică nouă, comunicație bună și gară aproape.

Viitorul paroh va intra în funcțiune și drepturi la data pensionării parohului Teodor Onițiu, care și-a cerut pensionarea pe data de 1 Ianuarie 1939.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele necesare Ven. Consiliu eparhial în termenul fixat și cu prealabila noastră încunoștiințare se vor putea prezenta în parohie pentru a se face cunoscuți credincioșilor.

Luduș, 13 Octomvrie 1938.

In înțelegere cu consiliul parohial din Ațintis.

R. Popa, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.